

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Stuart Mill

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 549. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes09tom-shoot-idm139925172240064/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Mill fandtes ingen Ulighed af denne Art; thi han var Sanddruheden selv og han havde Intet at dølge.

Der forekommer i Mills Selvbiografi en lille Begivenhed, der giver En Maalestokken for denne Sanddruhed. Som Kandidat til Underhuset blev han paa et af lutter Arbejdere bestaaende Vælgermøde adspurgt, om han havde skrevet og offentliggjort den Sætning, at de arbejdende Klasser i England «endnu i Almindelighed var løgnagtige». Han besvarte straks Spørgsmaalet med det korte «Ja» (*I did*). «Neppes», tilføjer han, «havde jeg udtalt disse Ord, før et voldsomt Bifald rungede igennem Forsamlingen. Arbejderne var aabenbart saa vante til at faa tvetydige og undvigende Svar af dem, der søgte deres Stemmer, at de, naar de i Stedet derfor fik en ligefrem Tilstaaelse af Noget, der var dem ubehageligt, langt fra at blive fornærmede derover, straks sluttede, at dette var en Mand, de kunde have Tillid til.» Mill giver den beskedneste Tydning af det, som skete. Men Læseren aner, hvilken Sandhedskærlighedens Glorie, der i hint Øjeblik maatte omstraale Den, hvem Mænd, der var forvante ved politiske Smigrerier, lønede for en Beskyldning, der gik ud paa gennemgaaende Løgnagtighed, med en saadan Bifaldsstorm. Ogsaa i det daglige Liv var der om Mill hin usynlige Straalglans af den høje Sandhedskærlighed. Fra hans hele Væsen lyste Renheden af hans Karakter. Man maa tænke tilbage paa Oldtidens ædlest Skikkelser, Mænd af Marcus Aurelius's Art, for at finde en Personlighed, der kunde jævnføres med Stuart Mill. Han var lige sand og lige stor, om han i et verdensberømt Værk henvendte sig med modent overvejede Tanker til en Læsekres, der var udbredt over hele Jordkloden, eller om han i sit Hjem, uden nogen sinde at lade sin Overlegenhed føles, henkastede en tilfældig Ytring til en fremmed Gæst.
